
Avelsprogram Poll Merino

Sammanställd av Swedish Poll Merino Association

Beskrivning av rasen

Historia

Idén om att bilda en hornlös Merino dvs Poll Merino började utvecklas i Australien under tidigt 1800-tal. Alexander Riley var den första uppfödaren som använde en hornlös bagge med tanke på att etablera en hornlös merinobesättning.

Recessiva hornlösa gener tror man har funnits bland merino i många år då det ibland föddes hornlösa bagglamm från två föräldrar med horn, dessa baggar kallade man "*sports*". Utvalda hornlösa baggar betäckte sedan merinotackor med anlag för hornlöshet. Resultatet blev rasen Poll Merino - renrasiga merino men utan horn.

Boonoke Poll Merino Stud etablerades 1934 av Otway Falkiner. Han observerade att av totalt nästan 9000 Boonoke-baggar var 13 stycken så kallade "*sports*" utan horn. Av dessa valde han ut 8 baggar som höll mycket god rastyp, bortsett från att de var hornlösa, för avel. Året efter betäckte dessa baggar 400 utvalda tackor. Falkiner såg positiva egenskaper i avkommorna; de blev köns mogna tidigare, de var inte lika benägna för fluglarvsangrepp på huvudet, de hade lättare att ta sig fram för att söka föda när de slapp bära på 7-8 kg hornvikt och de slapp fastna i stängsel och buskar med hornen. Sammanfattningsvis var det ett mer lättskött får.

Poll Merino Breeders Association bildades i Australien 1956 och Otway Falkiners besättning Boonoke registrerades som Poll flock no 1, denna besättning finns än i dag registrerad. Eftersom urvalet och utvecklingen av Poll Merino till stor del skett på besättningsnivå, är denna typ av merino spridd över hela Australien och finns representerad inom alla ullkvaliteér av merino, dvs fine-, medium- och strong-wool

Rasbeskrivning

Poll Merino är framavlade som ett easycare får, där ull och kött produceras. Rasen är framavlade för att vara kostnadseffektiv, anpassningsbar och robust för olika förhållanden. Man har även avlat bort överflödiga hud som kan vara ett problem hos klassisk merino. Tackan har goda modersegenskaper och får fler lamm med snabbare tillväxthastighet än klassisk merino.

Se bilaga 1. Swedish Poll Merino Associations rasstandard.

Rasens geografiska område

Avelsprogrammet geografiska område omfattar Sverige.

Beskriv syftet med aveln

Avelns syfte är att förvalta rasen Poll Merino efter den australiska rasstandarden samt förbättra rasen med avseende på anpassning till de svenska förhållandena.

Avelsmål

Målet är att fortsätta avelsarbetet mot en lönsam ullproduktion, anpassad för svenska förhållanden. Vi har som syfte att främja rasens utveckling i Sverige genom att på ett målinriktat och ansvarsfullt sätt föra framåt avelsarbetet för sunda djur. Selektion av avelsdjur görs enligt rasstandarden.

Särskild vikt kommer att läggas på:

- Hög ullavkastning
- Jämn ullkvalité
- Hög fruktsamhet
- Goda modersegenskaper
- Livskraftiga, funktionsdugliga lamm
- Bra foderutnyttjande
- Bra tillväxt
- God funktionell exteriör

Avelsdjur

2020 importerades avelsdjur till fem gårdar i Sverige. På våren 2021 föds det 35 stycken lamm som är starten för rasen i Sverige fördelat på 22 baggar och 13 tackor. På grund av covid restriktioner uteblev insättning av nya embryo hösten 2021. Istället föds det renrasiga Poll Merinolamm på gårdarna från djur ur den första embryoinsättningen. Hösten 2022 sätts nya embryo in på 4 gårdar varav 2 stycken är nya gårdar. Vid årsskiftet 2022/2023 finns det 44 registrerade rasrena Poll Merino i Sverige. Fördelat på 17 tackor och 22 baggar.

Stamboken

Svenska Fåravelsförbundet är erkänd avelsorganisation och ansvarar för stamboken som förs in i Elitlamm Avel.

Stamboken är stängd. Det innebär att endast 100 procent renrasiga Poll Merino kan registreras i stamboken. Ingen uppgradering från korsningsdjur tillåts.

Identitetsmärkning

Identifiering av individer sker enligt Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2021:13) om registrering, godkännande, spårbarhet, förflyttning, införsel samt export med avseende på djurhälsa. Poll Merinos avelsprogram kräver identifiering enligt nämnda föreskrifter. Fullständig identitet används i all verksamhet. Besättningar skall vara anslutna till Elitlamm Avel för att varje djurs identitet skall kunna fastställas genom en identitetsbeteckning som består av produktionsplatsnummer, födelseåret och öronnummer. Öronnumret ska vara femsiffrigt och samma identitet får inte förekomma i besättningen inom en tjuugoårsperiod. I härstamningsdatabasen kompletteras djurets identitet med uppgift om ras och födelseår.

För att lamm skall registreras i härstamningsdatabasen:

- Lamningsregistrering ska ske senast 3 månader efter tackans lamning.
- Ett renrasigt lamm som ska stambokföras ska öronmärkas innan eller samtidigt som lammet i registreras i Elitlamm Avel.
- Nya besättningar med renrasiga djur behöver ansluta sig till Elitlamm Avel innan lamm födda i besättningen är tre månader gamla, om lammen ska registreras som renrasiga

Härstamning

Samtliga får skall ingå i stamboken och det officiella härstamningsregistret med identitetsuppgifter och härstamning. I besättningarna för djurägarna anteckningar om betäckningar, embryotransfer och semineringar av enskilda djur. De parade djurens identitet och betäckningsintervall skall vara kända. Uppgifter om embryotransfer och seminering registreras enligt beskrivning i avsnitt om Elitlamm (Här hänvisar vi till SF's underlag för erkännande som avelsorganisation). Besättningens ägare har uppgifter om öronnummer, kön, födelsedatum, ev. dödsdatum samt faderns och moderns ras och identitet för varje enskilt lamm som föds. Ras anges för varje djur.

Övrig information om avelsprogrammet

Avelsurval

Val av avelsdjur bestäms av den enskilda besättningen med utgångspunkt från Swedish Poll Merino Associations rasstandard (se bilaga 1.) samt med härstamningsbevis och inavelsanalys.

Avelsvärdering

Poll Merino är en ny ras i Sverige och har ännu inte något avelsvärderingssystem. Föreningen arbetar för att ta fram en mönstring och avelsvärdering för att kunna göra bra urval för rasens utveckling i Sverige.

Hållbart utnyttjande

Swedish Poll Merino Association skall verka för:

- En hög anslutning till stamboken.
- Att endast renrasiga djur används i avel.
- Öka antal besättningar samt antalet Poll Merinofår.
- Att undvika avel på djur med kända defekter.
- Att göra djurägare uppmärksamma på smittsamma sjukdomar, tex Maedi Visna och fotröta.

Uppföljning

Swedish Poll Merino Association har för avsikt att följa Jordbruksverkets regler för revidering av avelsprogram.

Representanter för Swedish Poll Merino Associations styrelse har utarbetat detta avelsprogram.

Swedish Poll Merino Association 2023-02-13

Theresia Isaksson Ordförande

Bilaga 1. Swedish Poll Merino Associations rasstandard.

Swedish Poll Merino Associations rasstandard

Poll Merino har i Sverige en stängd stambok vilket innebär att djur som fötts utanför avelsregistret inte kommer att kunna registreras i efterhand.

Poll Merino som korsats med andra raser kommer inte heller att kunna uppgraderas till renrasiga.

Som rasförening avser vi att jobba för att främja en sund avel och kvalitativt livdjursurval utifrån den svenska anpassningen av den australiensiska rasstandard.

Rasstandard ska ses som en guide och som ett hjälpmedel för den som vill lära sig mer Poll Merino och om mönstring av rasen.

1. Konformation

För att uppnå maximal lönsamhet skall djuren ha god exteriör och funktionalitet. Det innebär att fåren med lätthet ska kunna gå, äta, omvandla foder till ull och kött, de ska vara fertila, friska och sunda.

2. Huvudet och halsen

- Ett huvud med vaket uttryck och med god halsansättning.
- Nospartiet ska vara långt, brett och mjukt att ta på med stora helt öppna näsborrar.
- Käken ska vara djup och kraftig, där tänderna rakt möter tanddynan.
- Ansiktet ska vara ullfritt och bör täckas med korta, mjuka cremefärgade hår utan grövre fibrer.
- Huvudet bör ha tillräcklig ulltäckning över pannan och med god bredd mellan öronen.
- Öronen ska vara av god bredd, längd och vara mjuka att ta på.
- Ögon - Helst ingen pigmentering runt ögon, öron och nos. Inåtrullade ögonlock är inte tillåtet.

3. Horn

- Poll-baggar bör helst inte ha några scurs eller scurs som är mer än 25 mm breda vid basen, dessa ska vara torra och fria från sekret. DNA-testning finns tillgänglig för undersökning av Poll-gen.
- Poll-tackor ska vara utan hornknappar.

4. Kroppen

- Bröstkorgen ska vara djup och bred.
- Ryggen ska vara rak med god bredd och bålen djup. Revbenen skall vara väl välvda och djuret ska ha en stark länd.
- Bogen ska vara rundad.
- Bakpartiet bör vara rundat och korset fyllt med god bredd. Låren ska vara fylliga och djupa.

- Köttkapacitet - ovanstående punkter hjälper till med god köttmängd.
- Huden ska sitta löst och vara mjuk, överdriven mängd kroppsrynkor är inte önskvärt.

5. Ben & klövar

- Hasbredden ska vara lika bred som höfterna och hasarna raka när de ses bakifrån.
- Frambenen bör sitta brett isär för att ge plats för en rymlig bröstkorg.
- Kotor både fram och bak ska vara starka och upprättstående.
- Klövarna bör ha jämn och enhetlig form och peka rakt framåt. De ska vara krämfärgade. Svart eller brun färg eller ränder är inte önskvärt.

6. Ulltäckning

Detta är mest en fråga om val beroende på ulltyp, fine, medium eller strong wool, plus djurets slutanvändning (dvs endast ull eller ull plus kött). Oavsett bör täckningen vara tillräcklig för att stödja uppfattningen att den australiensiska merinon i huvudsak är en ullras. Total avsaknad av ull på huvudet, magen och benen bör dock undvikas.

7. Ullkvalitet

I huvudsak är det ullegenskaperna hos merino som skiljer den från andra raser. Australisk merino är unik genom att den producerar ett exceptionellt antal fibrer per kvadratcentimeter.

- **Densitet** - Antal fibrer per kvadratcentimeter bör vara tillräckligt många för att uppnå bra ullvikter och som skydd mot regn och damm.
- **Längd** - Stapellängden bör överensstämma med vald typ av merino. En årlig tillväxt på över 100 mm för strong wool merino och över 75 mm för fine wool merino bör eftersträvas. Kort ull är inte karakteristisk för den Australiensiska Merinon och är därför oacceptabel.
- **Karaktär** - Väldefinierad veckad/krusad (crimp) ull är avgörande för alla typer av australiensisk merinos. Sikta på jämn och uttalad crimp i hela fällen.
- **Mjukhet** - Ullen ska vara mjuk att hantera och får inte upplevas spröd, torr eller hård när man tar i den.
- **Färg** - Ullen ska vara vit med naturlig lyster utan främmande färgpigmentering.
- **Jämnhet** - Alla ovanstående ullegenskaper ska vara så jämnt fördelade som möjligt över hela fällen.
- **Kondition** - Det bör finnas tillräcklig mängd med lanolin i ullen för att förhindra uttorkning och damminträngning men inte heller för mycket vilket kan orsaka problem med fukt och färgsättning.

8. Avvikelser i fällen

En merino som fäller ull, har hårinblandning i ullen eller har annan färg på ullen än naturligt vit, är inte önskvärt i aveln.

9. Avelsegenskaper

All avel på Poll Merino bör ha god funktionell exteriör, vara sunda och kunna producera lamm. Följande punkter rekommenderas:

- **Baggars testiklar och pung** - Båda testiklarna ska vara välformade och lika stora. Konsistensen ska vara fast och eftergivlig utan avvikelser i pung eller testikel. Pungen ska medge rätt upphängning för kylning och rörelse. Omkretsen för en vuxen bagge rekommenderas vara minst 34 cm. Det är inte önskvärt att pungen är för lång.
- **Tackors spenar och juver** - Båda spenarna ska vara välformade och av bra storlek. De får inte vara inverterade eller så stora så att lammen inte kan dia. Juvret ska vara av jämn och lagom storlek utan knölar, avvikelser eller vara klädd med för mycket ull.